

Gradivo za medije

Ljubljana, 29. november 2018

Še nikoli se ni govorilo toliko o plastiki

Plastiki, najvidnejšemu simbolu potrošniške družbe do letošnjega leta nismo namenjali tako velike pozornosti. Pozornost javnosti so zbudile novice o prvem odkritju mikroplastike v človeških telesih in ambicioznih ukrepih za prepoved plastičnih izdelkov za enkratno uporabo. Da slednji dobesedno in v prenesenem pomenu prodirajo v vse pore našega življenja, priča tudi [izbor slovarja Collins](#) za besedo leta - 'single-use' oz. za enkratno uporabo.

Januarja smo dobili [Strategijo o plastiki v krožnem gospodarstvu](#), z junijem je začel veljati nov [odpadkovni paket krožnega gospodarstva](#), konec oktobra pa je Evropska komisija z veliko večino [sprejela Direktivo o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov za enkratno uporabo na okolje](#). Evropski parlament jo je s svojimi amandmaji samo še zaostрил.

Te dni z Evropskim svetom ravno potekajo pogajanja o omenjeni direktivi, ki med drugim določa prepoved plastičnih slamic, palčk za ušesa, plastičnih krožnikov in pribora, do leta 2025 pa predpisuje ločeno zbiranje 90 % vseh plasten. V 'plastično definicijo' je vključena tudi bioplastika, ki je pogosto zavajajoče izpostavljena kot ključna alternativa. Gre namreč še vedno za plastiko, ki vpliva na življenje v vodi in ne rešuje problema plastičnega onesnaževanja. Žal pa so se direktivi in popolni prepovedi izmuznile lahke plastične vrečke, ki jih najdemo na primer na oddelku sadja in zelenjave. Proizvajalci nad prepovedmi sicer niso navdušeni in se jim [bolj ali manj prikrito upirajo](#), a vendar je to odlična priložnost za pospešen razvoj bolj okolju prijaznih izdelkov in storitev.

Stališče Sveta, ki je sestavljen iz predstavnikov vlad vseh držav članic, je sicer najmanj ambiciozna od vseh treh. Želijo omejiti nadgradnjo razširjene odgovornosti na nove kategorije izdelkov, razrahljati definicije in ukrepanje prepustiti industriji (prostovoljske zaveze), kar bi oslabilo krovno okoljevarstveno načelo "povzročitelj plača posledice". Prizadevajo si za zamik rokov doseganja ciljev in hkrati ne podpirajo merljivih ciljev za zbiranje in recikliranje ribiške opreme, še manj pa za ločeno zbiranje plasten ter zmanjšanje količin stiroporne embalaže za hrano in pijačo. Zadnje bi radi kar v celoti izključili iz obravnave v direktivi! Slovensko stališče [ni znano v celoti](#), je pa v več točkah ambiciozno in vredno podpore.

Letno proizvedemo 340 milijonov ton plastike, kar je skoraj toliko kot tehtamo vsi ljudje na Zemlji. Hkrati želi industrija do leta 2025 povečati proizvodnjo plastike kar za tretjino! Če je bilo letošnje letu v znamenju prepovedi teh izdelkov, upamo, da bomo že čez nekaj let brali novice o dejanskem izginjanju teh izdelkov s prodajnih polic.

Plastika naša vsakdanja

Plastika za enkratno uporabo je postala en najbolj problematičnih odpadkov. Skupaj z ribiškimi odpadki namreč prispeva h kar 70 % odpadkov, ki pristanejo v naših morjih, 80 % plastike v morjih pa izhaja s kopnega. V popisu za globalno akcijo World Cleanup Day 2018 so bili plastični odpadki prisotni kar na 2 od 3 odlagališč. Količine odpadne embalaže rastejo, delež kakovostne plastike pada, redno prihaja do težav pri prevzemanju, stopnja recikliranja je nizka, ponovna raba še redkejša, snovi pa redko zakrožijo večkrat. Z ozirom na vse to se Evropa in svet vedno bolj posvečata reševanju tega problema. Čas je, da se plastiki za enkratno uporabo posvetimo tudi v Sloveniji.

Ekologi brez meja so s tem namenom zagnali projekt [Plastika naša vsakdanja](#), ki ga delno financira Ministrstvo za okolje in prostor. V Sloveniji manjka dobrih in aktualnih podatkov na področju ravnanja z odpadno plastično embalažo. Z raziskovanjem in informiranjem bodo Ekologi zapolnili to vrzel ter razblinili več mitov, odpravili nerazumevanje razlik med različnimi vrstami plastike, pripomogli k preprečevanju nastajanja novih odpadkov, višji stopnji kakovostnega ločevanja in zavedanja o bolj trajnostnih alternativah. Zmanjševanje količin plastične

embalaže namreč neposredno prispeva k manjši porabi energije in naravnih virov, posledično pa se zmanjšuje vpliv na podnebne spremembe.

V sklopu projekta, ki presega tipično miselnosti, da mora vse rešiti država, zakonodaja ali pa posamezniki sami, bodo SURS-ovo košarico dobrin nadgradili z okoljskim aspektom. Podrobno bodo popisali vrste embalaže življenjskih potrebščin (hrana, pijača, čistila in gospodinjski aparati) in predstavili možne alternative, ki se jih lahko poslužijo proizvajalci, trgovci in kupci. Razbili bodo nekaj 'plastičnih mitov' in odgovorili na večkrat zastavljeno vprašanje— kaj se zgodi s plastičnimi odpadki, ko zapustijo dvorišča domov in podjetij. Pridobili bodo ocene o vrstah zbrane plastične embalaže po materialih ter stopnjah dejansko reciklirane odpadne plastične embalaže. Posebno pozornost bodo namenili 'Velikim 5' - vrečki, platenki, embalaži za hrano, slamici in lončku za kavo na poti, ki so najbolj vidni simboli naše 'obsedenosti' s plastiko. Za ta namen so pripravili [ozaveščevalna sporočila](#), ki so brezplačno na voljo za uporabo v šolah, komunalah, medijih in javnih ustanovah.

Zanimive povezave

- [Grafike projekta](#)
- [The plastic backlash: what's behind our sudden rage – and will it make a difference?](#)
- [Checking out on plastic](#)
- [How plastic waste moves in the environment modeled by researcher](#)
- [Will Europe slay the plastic pollution dragon?](#)

Dodatne informacije

Katja Sreš, odnosi z javnostmi, katja.sres@ocistimo.si, 040 255 433